03. ANIPEDIA

El benestar dels gats

ANIMALIA
un campus bestial
Elanco | Programa escolar per al benestar animal

Elanco

03.

Els continguts d'Anipedia han estat creats per l'AWEC (Animal Welfare Education Center), el centre d'educació per al benestar animal de la Facultat de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb la coordinació d'Elanco Animal Health. Queda estrictament prohibida la distribució i reproducció total o parcial d'aquests continguts sense l'autorització expressa dels autors.

Elanco

índex

1. **L'origen** dels gats
2. **Com socialitzen** els gats
3. **El caràcter** dels gats
4. **Com es comuniquen** els gats
5. Com **reduir l'estrès**
6. **El veterinari,** el nostre millor aliat

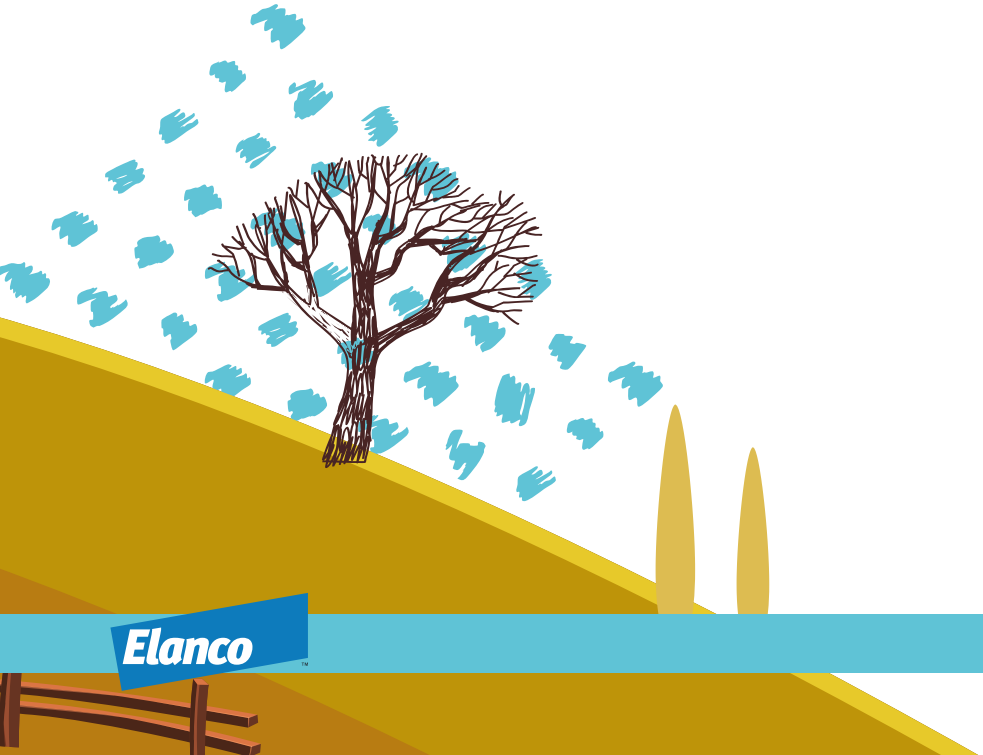

Elanco

1 L'origen dels gats

El gat és l'animal de companyia preferit de moltes persones. Però quan va començar la nostra amistat amb els gats?

Segons sembla, **fa uns 8.000 o 9.000 anys**, alguns **gats salvatges** van decidir **acostar-se a les poblacions humanes** per alimentar-se dels ratolins que, al seu torn, es menjaven el gra dels cereals que les persones emmagatzemaven per a les èpoques d'escassetat. Com podràs imaginar, tant els gats com les persones en van sortir beneficiats: els gats trobaven aliment fàcilment i les persones no perdien el menjar que havien guardat. En certa manera, almenys al principi, van ser els mateixos gats els que van portar la iniciativa en el procés que, finalment, conduiria a la seva domesticació.

I tot i que 9.000 anys és molt de temps, la veritat és que el gat és un "nouvingut" a casa nostra si el comparem amb el gos, que, com vam veure al Mòdul 2, va ser domesticat fa entre 30.000 i 40.000 anys. Aquesta és una dada important, perquè com **la seva domesticació és més recent** que la del gos, el gat encara conserva moltes de les conductes pròpies **del seu avantpassat salvatge**.

Segur que t'estaràs preguntant quin animal és l'avantpassat salvatge dels nostres gats. I com hauràs imaginat, efectivament, és… el gat salvatge! Però, atenció, que no estem parlant exactament del gat salvatge que viu als boscos i les muntanyes d'Espanya o d'altres països d'Europa, sinó d'una varietat de gat salvatge que viu als deserts del nord d'Àfrica i del Pròxim Orient.

I, encara que no ho creguis, saber que el nostre gat domèstic procedeix d'un animal que viu al desert ens ajuda a **entendre algunes de les seves conductes** i, fins i tot, a **prevenir algunes malalties.**

Vegem-ne un exemple molt clar. Amb força freqüència, els gats pateixen una **malaltia de l'aparell urinari** que els causa dolor, sobretot quan orinen. De fet, aquesta malaltia també és força freqüent en les persones. I saps què **recomanen** els metges i els veterinaris quan una persona o un gat té aquesta malaltia? Entre altres coses, un hàbit tan saludable com **beure molta aigua cada dia**. Per tant, només cal assegurar-se que els gats sempre tinguin aigua neta per beure.

Quin és el problema? Que el gat domèstic descendeix d'un animal que vivia al desert i, a més, conserva moltes conductes del seu avantpassat salvatge. I, com ja saps, **al desert no hi ha gaire aigua** i el gat no té gaires oportunitats de beure. De fet, **obté l'aigua que necessita a partir del menjar**, en aquest cas, ratolins i altres animals petits, els cossos dels quals (com el nostre) contenen una gran proporció d'aigua. Seguint els costums dels seus avantpassats salvatges, **els gats domèstics no sempre beuen la quantitat d'aigua que necessiten**, tot i tenir aigua potable a prop. Això no seria un problema si els donéssim de menjar aliments amb un alt contingut d'aigua. Però si els alimentem **només** amb **pinso sec**, al final poden acabar consumint **menys aigua de la que necessiten**. Si això li passa a un gat que té la **malaltia** que hem comentat, o que és propens a tenir-la, el problema només pot **empitjorar.**

Per tant, què hem de fer per tractar **d'evitar una de les malalties més freqüents en els gats** i una de les que els provoca més dolor?

- En primer lloc, procurar que el nostre gat tingui sempre **aigua potable de fàcil accés.** Pensa que si els gats ja són de mena reticents a beure, l'última cosa que hem de fer és posar-los-ho difícil.
- I, en segon lloc, sobretot si és un animal amb **tendència a patir la malaltia urinària** que acabem de comentar, **donar-li menjar humit** perquè, tant si beu prou com si no, acabi ingerint tota l'aigua que li cal.

Com pots veure, una cosa tan senzilla com saber d'on procedeix el gat domèstic ens pot ajudar a **prevenir una de les seves malalties més freqüents.**

En qualsevol cas, no oblidis mai que, si el teu gat mostra símptomes d'aquesta o qualsevol altra malaltia, has de **portar-lo al veterinari i seguir les seves recomanacions**, tal com veurem a l'últim apartat d'aquest mòdul on aprendràs a ajudar el teu gat a mantenir-se sa.

2 Com socialitzen els gats

Com acabem de veure, el gat domèstic segueix mostrant moltes conductes del seu avantpassat salvatge del desert. Tot i això, el seu comportament no és exactament igual. De fet, la principal diferència de conducta és que **el gat domèstic** és **més dòcil amb les persones** i, en comparació del seu avantpassat salvatge, pot ser **més sociable també amb altres gats.**

De fet, **els gats salvatges acostumen a viure sols**, exceptuant, evidentment, les mares amb les cries. **El gat domèstic**, en canvi, mostra un **comportament social més flexible**. És a dir, que quan se li dona l'oportunitat, **pot escollir** entre viure **sol o en grup**, depenent de diverses circumstàncies:

1. El menjar: si n'hi ha molt, els gats sovint viuen en grups. En canvi, si hi ha poc menjar, prefereixen viure cadascú per la seva banda.

2. El caràcter o el temperament: igual que ens passa a les persones, cada animal té la seva pròpia personalitat i, per tant, hi ha gats més sociables que altres. En el proper apartat aprofundirem una mica més en la personalitat o el caràcter dels gats.

3. La convivència amb altres cadells: s'ha descobert que els gats que de cadells van estar en companyia d'altres gats (és a dir, que formaven part d'un grup) acostumen a ser més sociables de grans que aquells que de petits, havien viscut només amb la mare i els seus germans.

4. El gènere: normalment, les femelles acostumen a ser més sociables que els mascles. Però recorda que cada gat té la seva personalitat i no és estrany trobar mascles molt sociables.

Quan decideixen viure en grup, els gats solen preferir la companyia d'altres gats coneguts, els quals sovint són també **parents**. A més, el més interessant és que no es limiten a viure en grup, sinó que **s'ajuden els uns als altres**. Per exemple, s'ha observat que les gates que formen part d'un mateix grup tenen cura de tots els gatets petits, independentment que siguin els seus fills o no. Per tant, és del tot possible que diversos **gats visquin junts de manera amistosa.**

De vegades, però, poden sorgir problemes. Especialment quan a un dels gats no li agrada la companyia dels altres i comença a barallar-se, provocant ferides i estrès, cosa que ens preocupa també a les persones que convivim amb ells.

Ara que sabem que aquest comportament és normal en alguns gats, què podem fer per **prevenir possibles problemes de convivència** entre ells?

1. Com que els gats prefereixen viure en grup quan hi ha molt **menjar**, hauríem **d'evitar que hagin de competir** per ell. És a dir, hauríem de donar-los el menjar en **plats diferents** i, segons el caràcter dels gats, fins i tot separant els plats entre si, perquè els gats més porucs no tinguin por dels més dominants.

2. També caldria **proporcionar-los:**

- Diversos abeuradors
- Diferents llocs on puguin descansar i amagar-se sense molestar-se entre ells
- Tantes safates amb sorra per fer les seves necessitats com gats hi hagi a la casa

3. Tenint en compte que, com hem vist, els gats conviuen millor amb gats coneguts, de vegades **triguen un temps en acceptar un nouvingut**. Per tant, si ja tenim un gat i volem que convisqui amb un altre, hem de deixar que es coneguin a poc a poc, tot evitant que es barallin d'entrada. Perquè, com ens passa a les persones, si el primer contacte acaba en baralla, després serà més difícil que es portin bé. Finalment, si vols que el teu gat accepti un altre gat, pots demanar consell al teu veterinari sobre com fer el que anomenem una "introducció gradual": facilitar que els gats es coneguin a poc a poc i sense barallar-se.

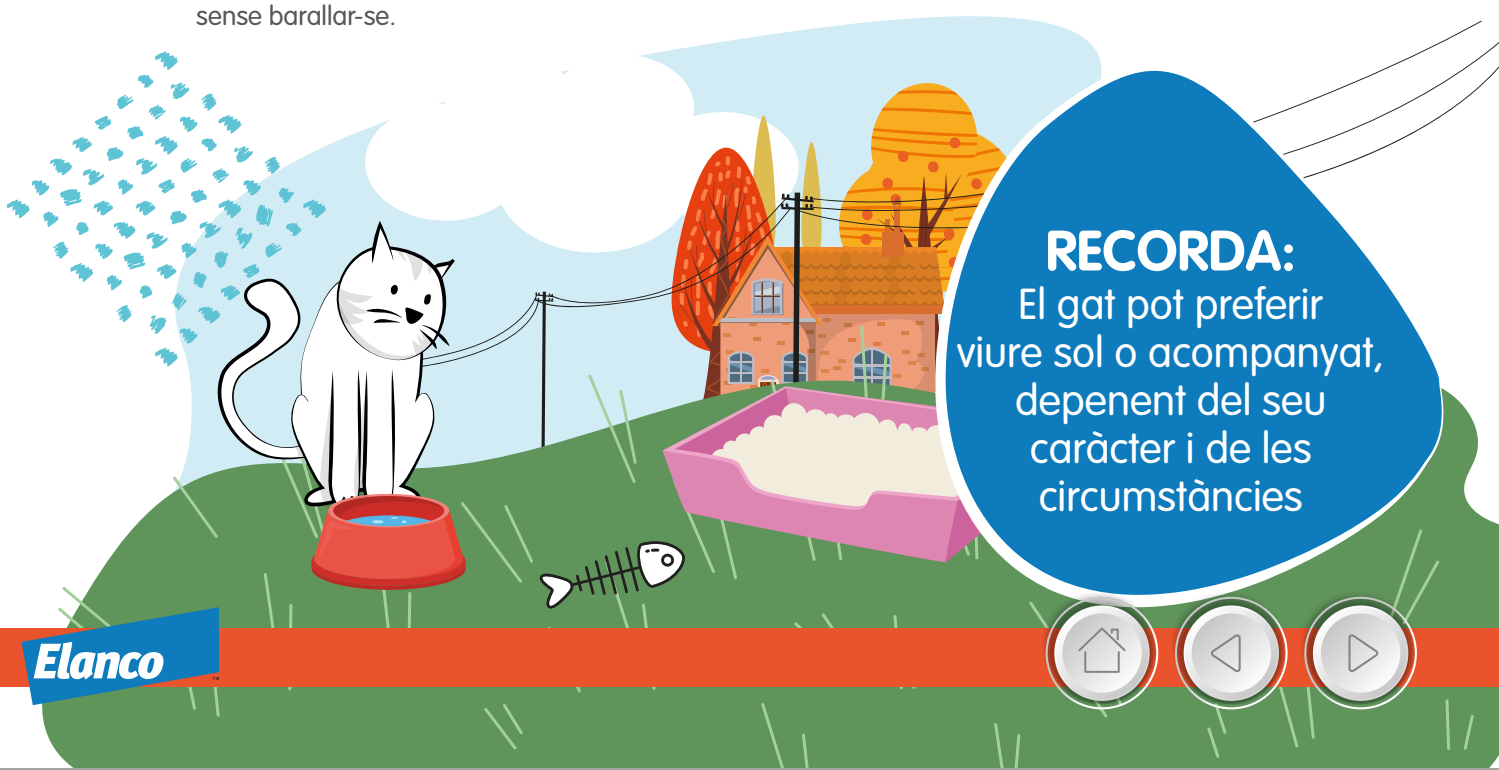

RECORDA:
El gat pot preferir viure sol o acompanyat, depenent del seu caràcter i de les circumstàncies

3 El caràcter dels gats

Com vam veure a l'apartat anterior, el temperament o personalitat de cada gat influeix en la seva forma de socialitzar amb altres gats. En aquest apartat continuarem descobrint més coses sobre la seva personalitat, sobretot, les raons per les quals uns gats són més dòcils que altres amb les persones.

1. El període de socialització

Recordes el que vam explicar al Mòdul 2 sobre el període de socialització del gos? Al gat li passa una cosa molt semblant, però el seu **període de socialització comença abans que el del gos i és una mica més curt**: concretament, **entre la 2ª i la 9ª setmana** de vida.

Això vol dir, com ja saps, que és molt important que **durant aquest període de temps** el gatet estigui **en contacte amb persones**, amb altres **gats** i amb tots aquells **animals**, **objectes i situacions** amb què haurà de conviure al llarg de la seva vida. Per què? Perquè tot allò que no hagi conegut abans de les 9 setmanes de vida, després li farà por. Això sí, és important acostumar el gatet a les novetats de **manera gradual**, per **evitar que s'espanti**.

Per tant, si volem que el gat **no ens tingui por**, cal **acostumar-lo a les persones durant el període de socialització**. Si, per contra, esperem massa i el gatet té el primer contacte amb les persones quan ja ha arribat a les 9 setmanes de vida, el més probable és que mai no arribi a perdre del tot la por als humans. Igualment, si volem que tingui una relació normal amb altres gats, cal que estigui en contacte amb membres de la seva espècie durant el període de socialització.

Un gat que té por de la gent ho passarà malament i ho farà passar malament a les persones amb qui conviu, ja que no gaudiran igual de la seva companyia. Fins i tot pot acabar mossegant o esgarrapant les persones per defensar-se.

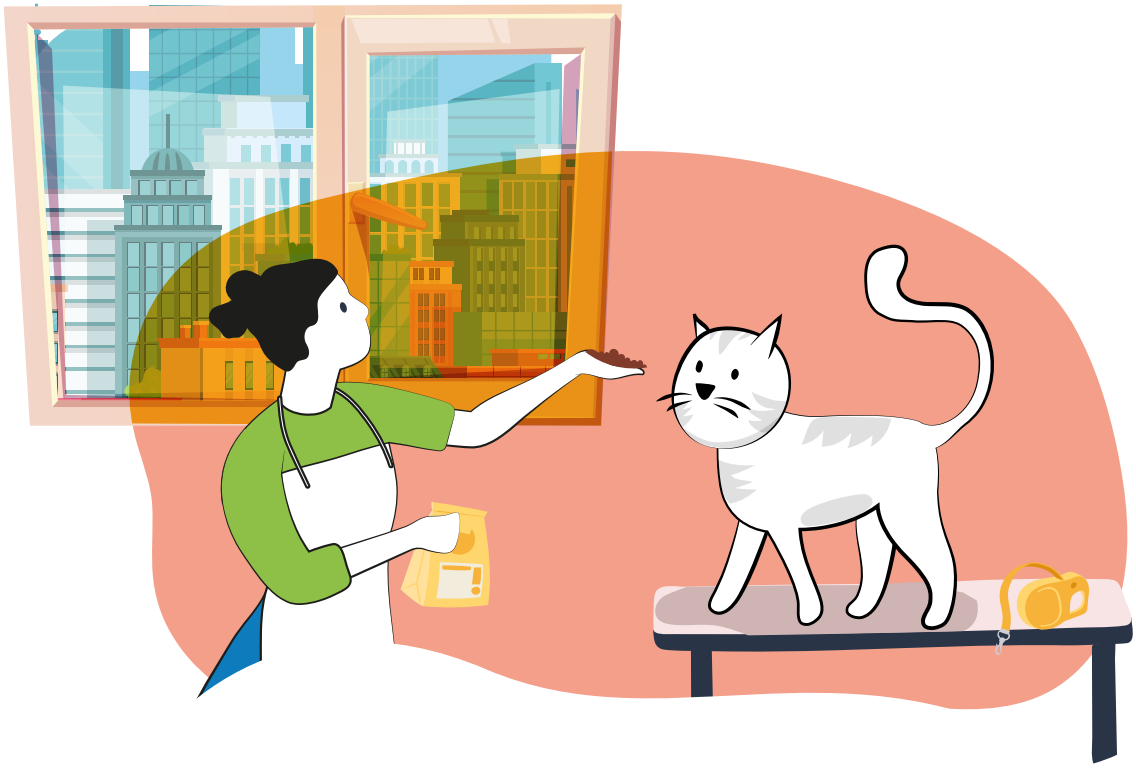

2. El moment de la separació de la mare

El caràcter dels gats també depèn del **temps que passen amb la mare** quan són cadells i, més concretament, de **l'edat que tenen quan són separats de la mare.**

Els científics que estudien el comportament dels animals han descobert que els gatets que **són separats de la seva mare molt aviat** (abans del que seria normal), tenen més probabilitats d'adquirir un **caràcter nerviós i poruc**. En realitat, sembla que això passa a tots els animals, no només als gats.

A més, **la mare ensenya** als cadells moltes coses que són importants per **tenir un caràcter equilibrat i agradable** quan arriben a l'edat adulta. Per exemple, els ensenyen que, quan juguen, han d'anar amb compte i no fer mal amb les ungles o amb les dents al seu company de jocs (tant si és un altre gat com si és una persona).

4 Com es comuniquen els gats

Tots els animals, tant els solitaris com els que viuen en grup, necessiten comunicar-se amb els seus congèneres. El gat domèstic no n'és una excepció. Al contrari: **els gats es comuniquen** entre ells i amb nosaltres **de maneres molt variades.**

1. Amb sons, amb la postura corporal i amb la posició de la cua i les orelles

Segur que alguna vegada se t'ha acostat un gat amb la cua completament aixecada i miolant suaument mentre s'apropava cap a tu, oi? El que ens diu aquest gat és que té bones intencions i que vol ser el nostre amic.

Aquesta forma de comunicar-se és gairebé **exclusiva del gat domèstic**, ja que sembla que els seus parents salvatges (lleopards, tigres i tota la resta d'animals que els científics anomenen felins) no es comporten així. És possible que, durant la seva domesticació, els gats haguessin "inventat" aquesta conducta **per comunicar-se millor amb els amics humans.**

2. Amb les ungles

Els gats i altres animals utilitzen una **forma molt especial de comunicació** que els científics anomenen "**marcatge**". Explicat d'una manera molt senzilla, el marcatge **és com deixar un missatge en un lloc** perquè una altra persona o, en aquest cas, un altre gat el trobi i el llegeixi. En aquest missatge està escrita, d'una manera o altra, tota mena d'informació sobre el gat que l'ha deixada.

Però, com pot un gat deixar "escrit" un missatge? És clar que no ho pot fer com nosaltres. Per tant, **utilitza** tots els mitjans que té al seu abast com, per exemple, **les ungles de les potes davanteres.**

Segur que alguna vegada has vist un gat aixecar-se sobre les potes del darrere i esgarrapar un arbre (o fins i tot un moble) amb les potes davanteres, oi? Doncs quan un gat fa això, a més d'aprofitar per fer exercicis d'estirament i esmolar-se les ungles, també deixa un

missatge destinat a altres gats que puguin passar per la vora. I aquest missatge està format per:

- Les esgarrapades pròpiament dites, amb les quals comuniquen als altres gats que en aquest lloc hi ha un gat més o menys gran, en funció de l'alçada on es trobin les marques.

- L'olor que desprenen unes glàndules especials que tenen els gats entre els dits de les potes davanteres. Aquesta olor permet als altres gats saber qui ha deixat el missatge.

Què succeeix? Que aquesta conducta tan pròpia dels gats pot convertir-se en un **problema quan conviuen amb nosaltres en un pis o en una casa**, ja que, si no tenen un altre lloc on deixar el seu missatge, poden acabar esgarrapant mobles o cortines.

Per això, perquè no espatllessin els mobles, en una època s'acostumava a amputar les ungles als gats, una pràctica molt cruel que, afortunadament, està desapareixent. Si alguna vegada coneixes algú que es plantegi fer-ho, podries explicar-li que és molt dolorosa i que, moltes vegades, **n'hi ha prou amb un tros de fusta o el que es coneix com un rascador,** per tal que el gat pugui esgarrapar i deixar el seu missatge sense fer malbé els mobles.

3. Amb l'orina

Els gats també **es comuniquen entre ells deixant marques d'orina**, i ho fan d'una forma especial que potser has vist alguna vegada: en lloc d'ajupir-se, es mantenen alçats, aixequen la cua i expulsen amb força un raig d'orina cap enrere, dirigint-la normalment cap al tronc d'un arbre o cap a una paret. Així, quan altres gats passen pel mateix lloc, ja saben que n'hi ha un altre i també saben si és mascle o femella, si és més o menys fort, i altres característiques.

De nou, si aquesta conducta es produeix **a l'interior d'un pis o una casa**, pot ser **desagradable per a les persones amb qui conviu**. En aquests casos, el millor és **demanar ajuda al veterinari** perquè ens aconselli què podem fer. Pensa que sovint els gats marquen amb l'orina quan estan **nerviosos**. De manera que el més important seria **esbrinar què és el que inquieta** el gat per poder resoldre-ho.

Finalment, és important poder **distingir aquesta conducta d'altres problemes**, ja que, de vegades, els gats orinen fora de la safata de sorra no perquè estiguin marcant, sinó perquè estan **malalts** o, simplement, perquè **no els agrada la safata**. En aquest darrer cas, el que hem de fer és assegurar-nos, entre altres coses, que la safata estigui sempre neta i en un lloc tranquil, no gaire a prop del menjar. I, de nou, si trobem orina fora de la safata, el millor és **demanar consell al veterinari.** Ell sabrà esbrinar què li passa al nostre amic de quatre potes.

RECORDA:
Els gats tenen diverses maneres de comunicar-se, i els hem de facilitar la comunicació per evitar problemes de convivència

5 Com **reduir l'estrès**

Al Mòdul 1 vam veure que, igual que ens passa als humans, els animals es poden estressar, i l'estrès, si es repeteix amb freqüència o dura molt de temps, pot fer que es posin malalts. Encara que **els gats**, de vegades, fan la impressió de ser animals molt tranquils i que els agrada passar molt de temps sense fer res, la veritat és que **sovint se senten estressats.**

A més, **quan s'estressen solen deixar de menjar**, la qual cosa és especialment perjudicial, ja que **no toleren gens bé el dejuni**, de fet, si passen molt de temps sense menjar, poden patir un malaltia del fetge molt greu que fins i tot pot causar-los la mort. Per tant, **si veus que el teu gat ha perdut la gana**, el més probable és que estigui malalt, estressat o totes dues coses. En qualsevol cas, **hauries de portar-lo immediatament al veterinari.**

D'altra banda, l'estrès també **redueix les defenses** del gat davant dels microbis i, per tant, els gats estressats són **més sensibles a les infeccions.**

I saps què és el que més estressa els gats? En això s'assemblen a nosaltres: en general, els **canvis**, sobretot si són **bruscos**, no els agraden gens i **els provoquen estrès**. Dit d'una altra manera, els gats **són animals de costums** a qui **els agrada tenir una rutina**. Per tant, cal evitar els canvis bruscos.

Què més podem fer perquè els gats no s'estressin i, d'aquesta manera, contribuir a que estiguin **sans i feliços?**

1. Procurar **que cada gat tingui** allò que els veterinaris especialistes en el comportament anomenen "**zona segura**": un espai on el gat pot relaxar-se perquè és el seu lloc privat. És a dir, un lloc on es pugui refugiar i allunyar-se de tot allò que l'estressa. Lògicament, és important que en aquesta "zona segura" el gat tingui tot allò que necessita: aigua, menjar, un lloc còmode per descansar i una safata per fer les seves necessitats (recorda, a més, que la safata no hauria d'estar massa a prop de la menjar i de l'aigua).

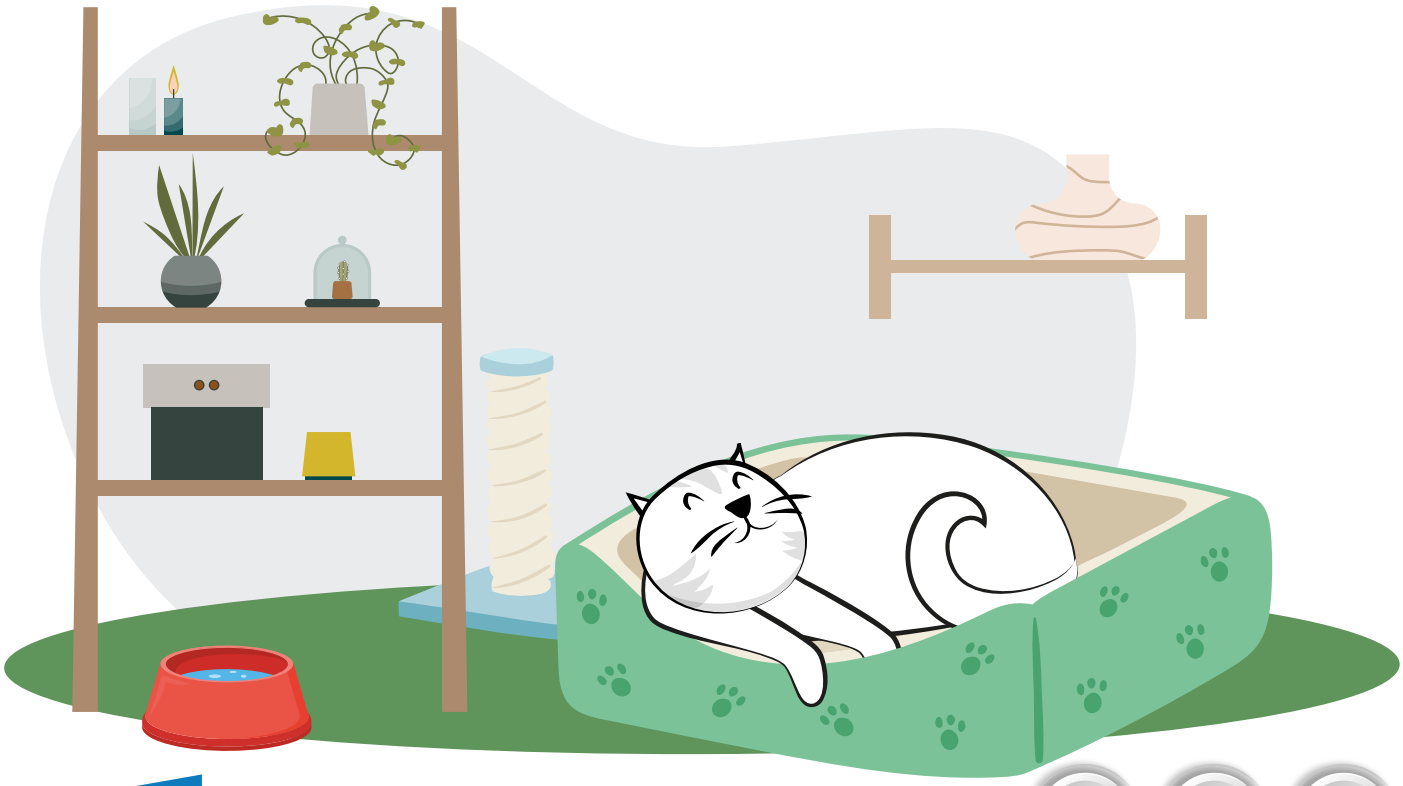

2. L'enriquiment ambiental: tal com vam veure al Mòdul 1, cal proporcionar als animals un entorn estimulant que els permeti mostrar el seu comportament natural. En aquest sentit, s'ha observat que l'enriquiment ambiental és molt important per als gats. Es pot aconseguir de moltes maneres, i poden ser molt senzilles i barates, com per exemple:

- Una caixa de cartró on es puguin amagar, cosa que els agrada molt
- Un lloc alt des del qual puguin observar tranquil·lament el seu voltant, ja que els encanta
- Uns granets de pinso amagats en diferents llocs perquè el nostre gat s'entretingui buscant-los i s'ho passi d'allò més bé, ja que als gats els fascina explorar i trobar menjar aquí i allà

RECORDA:
Als gats els agraden les rutines i hem d'evitar-los els canvis bruscos i l'estrès perquè no es posin malalts

6 **El veterinari,** el nostre millor aliat

Com hem anat veient a cada mòdul d'Animalia, és molt important prevenir i tractar les malalties dels animals per garantir el seu benestar. Per això, el veterinari és el teu millor aliat a l'hora de **fer que el teu gat se senti feliç.**

Això sí, per poder fer bé la seva feina, el veterinari necessita la teva ajuda. I com pots ajudar-lo? En primer lloc, **és important que observis el comportament del teu gat** i que el portis **al veterinari** sempre que sospitis que **està malalt o estressat.** Per exemple, si detectes alguna d'aquestes conductes:

- **Miola més del compte**
- **Perd la gana**
- **Comença a deixar marques d'orina fora de la safata**
- **Li ha canviat el caràcter, està més esquerp i menys juganer que de costum**

A més, hauries d'anar al veterinari no només quan sospitis que hi ha un problema, sinó **també per prevenir malalties**. I poques coses són tan útils per prevenir malalties com **les vacunes.** Per tant, ja ho saps: vacuna el teu gat seguint sempre les indicacions del teu veterinari.

D'altra banda, per gaudir de bona salut, és important que tant les persones com els animals (els gats també) tinguem una **bona alimentació**. Un cop més, segueix els consells del teu veterinari i tingues en compte que l'excés de pes (com passava amb els gossos) no és gens saludable. Procura **que el teu gat es mantingui en forma**, alimentant-lo correctament i mantenint-lo actiu, per exemple, jugant amb ell i proporcionant-li un ambient estimulant, com vam veure en l'apartat anterior.

Tingues en compte, a més, que el gat domèstic prové del gat salvatge dels deserts d'Àfrica i Àsia, el qual s'alimenta de ratolins i altres preses petites. Això vol dir que **el gat menja en quantitats petites** i, per tant, no té més remei que menjar **moltes vegades al dia**. Com li passava amb l'aigua, el gat domèstic conserva el costum del seu avantpassat salvatge i prefereix tenir l'oportunitat de menjar poca quantitat cada cop, però moltes vegades al llarg del dia.

Finalment, no oblidis que **la visita al veterinari pot ser estressant** per al gat i hauries de fer tot els possibles perquè el teu amic de quatre potes **se senti el més còmode possible**. Una cosa molt útil seria **acostumar-lo de mica en mica a la cistella de transport**, de manera que quan el portis al veterinari no li suposi una novetat. A més, per evitar que s'espanti durant el viatge, és convenient cobrir la cistella amb una tovallola o alguna cosa similar.

RECORDA:
Cal portar el gat al veterinari no només quan sospitis que estigui malalt, sinó també per prevenir problemes futurs

ANIMALIA
un campus bestial
Elanco | Programa escolar per al benestar animal

AWEC
ANIMAL WELFARE EDUCATION CENTRE

Elanco

Elanco i la barra diagonal són marques registrades d'Elanco o les seves filials. © 2022 Elanco. PM-ES-22-0234
La informació que apareix en aquest document procedeix de CAWEC